

Nader ecologisch onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen

Van Lierpark, Loon op Zand

Rapport nr. 2021.030
September 2021

Taharo

Ecologisch advies
Valleiweg 51
30911 DB Rhenen
www.taharo.nl

Inhoudsopgave

1.AANLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	2
1.3 Leeswijzer	2
2.OMSCHRIJVING PLANGEBIED	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Aanwezige ecotopen	4
3.WERKWIJZE	5
3.1 Huismus	5
3.2 Gierzwaluw	5
3.3 Vleermuizen	6
4.RESULTATEN	9
4.1 Huismus	9
4.2 Gierzwaluw	9
4.3 Vleermuizen per soort	9
4.4 Vleermuizen per functie	12
5.EFFECTENBEOORDELING	13
5.1 Huismus	13
5.2 Gierzwaluw	13
5.3 Vleermuizen per soort	13
6.TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	14
6.1 Toetsing aan de wet	14
6.2 Volledigheid inventarisatie	14
7.CONCLUSIES EN ADVIES	16
8.BRONNEN	17

1. AANLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen om in het zuidwesten van Loon op Zand woningbouw te realiseren, genaamd het Van Lierpark. Er zal naast sloop van een aantal gebouwen, vegetatie en bestrating worden verwijderd en er zal grondverzet gepleegd worden.

Om te voldoen aan nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat de ingreep plaatsvindt, een onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna.

Om de effecten van de plannen op natuurwaarden te bepalen is door ecologisch adviesbureau Mertens in 2019 een verkennend veldbezoek (QuickScan) uitgevoerd. Omdat recentelijk het plangebied van het Van Lierpark uitgebreid is met de manege aan de Klokkenlaan 30 is er in februari 2021 een actualiserend natuuronderzoek uitgevoerd door Bureau Mertens. Uit dat onderzoek bleek dat het plangebied, met name de manege, mogelijk geschikt is voor vleermuizen.

Door het verdwijnen van enkele gebouwen behorend bij het pand, en de houtige en kruidenbegroeiing rondom het pand kunnen mogelijk huismussen, gierzwaluwen of vleermuisverblijfplaatsen en/of foerageergebieden en vliegroutes verdwijnen.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Welke functie heeft het plangebied voor huismussen?
- Welke functies heeft het plangebied voor gierzwaluwen
- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het plangebied, voor wat betreft de huidige en de toekomstige situatie. In hoofdstuk 3 worden de methode van werken en de onderzoeksinspanning beschreven. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het vleermuisonderzoek gepresenteerd. De mogelijke effecten van de ingreep worden gerelateerd aan de aanwezige soorten in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 beschrijft de toetsing aan de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 7 worden de conclusies en enkele aanbevelingen weergegeven. Hoofdstuk 8 bestaat uit een korte bronnenlijst.

2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.1 Huidige situatie

Ligging van het plangebied

Het onderzoeksgebied ligt in het zuidwesten van Loon op Zand, en heeft als projectnaam Het Van Lierpark. Het gebied ligt aan de Bergstraat, Kerkstraat en de Klokkenlaan.

Volgens de topografische kaart van Nederland kaartblad 31C (schaal 1:25.000) zijn de coördinaten van het midden van het plangebied $X = 132.928$, $Y = 404.090$. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto met begrenzing plangebied (rood omlijnd). De manege is geel omlijnd aangegeven.

Figuur 2: Topografische kaart plangebied (rode ster).

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit braakliggende gronden en een manege met een woning in het zuidelijk deel. Binnen het plangebied zijn boomgroepen en in het noordoosten staan enkele leegstaande garages. Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied.

Het initiatief bestaat uit het bouwrijp maken van het plangebied, waarbij bomen worden gerooid, en de manege wordt gesloopt. De woning bij de manege blijft echter behouden, evenals enkele bomen.

2.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- De braakliggende gronden
- Woonhuis met kleine achtertuin,
- Boerderijgebouw
- Schuren
- Boomgroep
- Bomenrijen
- Parkeerplaatsen
- Bestrating

3. WERKWIJZE

3.1 Huismus

Er zijn tijdens de flora en fauna QuickScan op 16 februari 2021 veelvuldig huismussen aangetroffen in de directe omgeving van de manege, en er is geconcludeerd dat de huismus nesten kan hebben in de schuren van de manege. Voor het overige deel van het plangebied, d.w.z. in de braakliggende velden is de huismus wel uitgesloten vanuit de QuickScan.

Er zijn voor huismus twee inventarisatiebezoeken gebracht aan de planlocatie op respectievelijk 12 april en 23 april 2021. De weersomstandigheden tijdens de inventarisatiebezoeken waren goed (droog en niet te koud, zie tabel 1). Tijdens de inventarisaties is bij het plangebied gepost vanaf meerdere overzichtspunten en gelet op broedende en/of broedverdachte (zingende) vogels. De gevolgde onderzoeksmethode voor huismus is gestoeld op het door BIJ12 uitgebrachte Kennisdocument Huismus, Versie 1.0 juli 2017. Volgens het kennisdocument kan de aanwezigheid van een nest van een huismus als volgt worden aangetoond:

1. een nestindicatieve waarneming:
 - o een nest of nestbouw of
 - o bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats (nest zelf vaak niet zichtbaar, maar grassprietten of veertjes steken uit) of
 - o transport van voedsel of ontlastingspakketjes of
 - o bedelende jongen in nest (vlak voor uitvliegen goed te horen, steken kopjes uit nestopening).
2. min. 1 waarneming in potentieel broedbiotoop in de periode 10 maart t/m 20 juni van:
 - o een zingend mannetje (veelal op de dakrand) of
 - o aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats of
 - o balts.

Afwezigheid van broedende huismussen is aangetoond, als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei (met tien dagen tussen beide veldbezoeken) of tijdens vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

3.2 Gierzwaluw

Vanuit de QuickScan is geconcludeerd dat er voor gierzwaluw beperkte mogelijkheden zijn, de gierzwaluw kon echter niet geheel uitgeschoten worden in de bebouwing van de manege. Vandaar dat de gierzwaluw is meegenomen in het nader onderzoek.

In het onderzoeksgebied is de bebouwing geïnspecteerd op de aanwezigheid van mogelijke nestplaatsen van gierzwaluwen. Voor het onderzoek naar nestplaatsen van de gierzwaluw zijn in totaal drie veldbezoeken afgelegd, waarvan twee gecombineerd met de avondveldbezoeken voor vleermuizen.

De veldinventarisaties vonden plaats op 7 juni, 28 juni en op 8 juli 2021, deels voorafgaand aan het vleermuisonderzoek. De gekozen data hangen onder meer samen met het broedseizoen van de gierzwaluw. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

De inventarisaties bestonden uit:

- de inspectie van het onderzoeksgebied op de aanwezigheid van mogelijke nestplaatsen en andere sporen van gierzwaluw;
- de inventarisatie op zicht en gehoor van gierzwaluw waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd;

Op de avonden van de inventarisatiedata is het onderzoeksgebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van gierzwaluwen.

Hierbij zijn steeds zo veel mogelijk de aanwijzingen gevolgd die beschreven zijn in het BIJ12 Kennisdocument Gierzwaluw, Versie 1.0, juli 2017.

De Gierzwaluw is een trekvogel die pas vanaf eind april in Nederland terugkeert vanuit Afrikaanse wintergronden. Kolonies zijn snel herkenbaar doordat de vogels geregeld bij de nesten zwermen en roepen. Deze waarnemingen zijn echter indicatief. Het vaststellen van een broedgeval geschiedt door het waarnemen van een in- of uitvliegende vogel. De exacte locatie van de nestopening dient daarbij te worden vastgelegd.

3.3 Vleermuizen

Vanuit de flora en fauna QuickScan is aangegeven dat verblijfplaatsen van vleermuizen, zoals kraamverblijven, paarverblijven en overwinteringsplaatsen binnen de opstallen van de manege niet kunnen worden uitgesloten. Het gaat daarbij om het gebied wat met geel is omlijnd in figuur 1. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in het resterend gebied zijn in de flora en fauna QuickScan wel uitgesloten. Ook zijn negatieve effecten op vlieg-routes en essentiële foerageergebieden eveneens uitgesloten vanuit de QuickScan.

Vandaar dat het onderzoek naar vleermuizen zich geconcentreerd heeft op de bebouwing van de manege en de directe omgeving daarvan, met het oog op mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen.

Gezien de aard van de bebouwing van de schuren en de openheid van de schuren is een massawinterverblijf in deze bebouwing uitgesloten.

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd aan de hand van het vleermuisprotocol (2021) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging. Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooi tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soort specifiek. Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Tijdens het onderzoek is gebruikgemaakt van een Pettersson D240x ultrasounddetector (batdetector) en een sterke zaklamp (TK41 Max 860 Lumens). Met een Edirol R-09 RH digitale recorder zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. Verder is gebruik gemaakt van een Elekon Batlogger M, een zeer gevoelige heterodyne batdetec-

tor die niet alleen het geluid registreert, maar ook de exacte locatie van het vleermuis-geluid, de tijd van de waarneming, en de exacte lokale weersomstandigheden op dat moment en een Pulsar Helion XP38 warmtebeeldcamera.

Op basis van de aanwezige ecotopen zijn de volgende functies te verwachten:

- Vliegroutes en foerageergebieden;
- Paarverblijven;
- Kraamverblijven
- Zomerverblijf
- Klein winterverblijf, gekoppeld aan paarverblijf

Er zijn in het voorjaar 2021 drie veldinventarisaties geweest.

De eerste voorjaarsveldinventarisatie vond plaats op 7 juni 2021 's avonds na zonsondergang. Er is lopend geïnventarieerd op verschillende plekken, o.a. rondom de schuren, tussen de schuren door, achter het woonhuis en aan de straatkant, de Klokkenlaan. Daarnaast is in de directe omgeving van het plangebied rondgelopen en geïnventarieerd. Een tweede inventarisatie is 's ochtends voor zonsopkomst gedaan op 8 juni 2021. Hierbij is op dezelfde wijze te werk gegaan. Er is wederom geïnventarieerd rondom de schuren van de manege en het woonhuis.

Op 8 juli 2021 is 's avonds een derde inventarisatie uitgevoerd, na zonsondergang, wederom met vooral waarnemingen rondom de schuren, het woonhuis en de straatkant. Daarnaast is wederom rondom het plangebied rondgelopen en geïnventarieerd.

In de nazomer van 2021 zijn er twee veldinventarisaties geweest, na zonsondergang. De eerste nazomerinventarisatie was op 1 september 2021. De tweede op 21 september 2021. In de nazomer is er wederom lopend geïnventarieerd op verschillende plekken, o.a. rondom de schuren, het woonhuis en voor aan de straat. Daarnaast is in de directe omgeving van het plangebied wederom rondgelopen en geïnventarieerd.

De onderzoeken zijn uitgevoerd door twee ecologisch deskundigen.

Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur Onderzoek	Zon op/ onder	Weer	Temp.
12-04-2021	<u>Huismus:</u> Zingende mannetjes en nestplaatsen	8.00-10.00	06.47/ 20.14	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	8.3°C
23-04-2019	<u>Huismus:</u> Zingende mannetjes en nestplaatsen	8.00-10.00	06.19/ 20.56	Wind gemiddeld 2 Bft Vrij- wel geheel bewolkt Geen neerslag	13.5°C
07-06-2021	<u>Gierzwaluwen</u> Nestgelegenheid <u>Vleermuizen:</u> Inspectie plangebied, Kraamverblijf- en zwerm- plaats, zomerverblijf, vlieg- route, foerageergebied	21.15 -24.00	05.19/ 21.58	Wind gemiddeld 2 Bft Onbewolkt Geen neerslag	17.4°C
08-06-2021	<u>Vleermuizen:</u> Kraamverblijf- en zwerm- plaats, zomerverblijf, vlieg- route, foerageergebied	03.15 -05.15	05.19/ 21.59	Wind gemiddeld 2 Bft Onbewolkt Geen neerslag	17.3°C
28-06-2021	<u>Gierzwaluwen</u> Nestgelegenheid	21.15 -22.30	05.21/ 22.06	Wind gemiddeld 2 Bft Licht bewolkt. Geen neerslag	18.6°C
08-07-2021	<u>Gierzwaluwen</u> Nestgelegenheid <u>Vleermuizen:</u> Kraamverblijf- en zwerm- plaats, zomerverblijf, vlieg- route, foerageergebied	21.15 -24.00	05.29/ 22.01	Wind gemiddeld 2 Bft On- bewolkt. Geen neerslag	16.6°C
01-09-2020	<u>Vleermuizen:</u> Paarverblijf, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	23.00-01.30	06.52/ 20.27	Wind gemiddeld 2 Bft Matig bewolkt Geen neerslag	16.3°C
21-09-2020	<u>Vleermuizen:</u> Paarverblijf, zomerverblijf, vliegroute, foerageergebied	23.00-01.00	07.25/ 19.40	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt. Geen neerslag	10,5°C

4. RESULTATEN

4.1 Huismussen

Tijdens de inventarisaties, op 12 april en 23 april zijn op de nok van het dak van de meest westelijke schuur meerdere zingende huismus mannetjes aangetroffen. In de schuur zelf werden minimaal 9 nesten aangetroffen, boven in de nok en achter zijbalken. Verder werden eveneens drie zingende mannetjes huismus aangetroffen op de nok van het dak van het huis. Onder deze dakpannen zullen eveneens minimaal drie huismus-nesten aanwezig zijn. Het huis blijft echter intact.

De schuur zal worden gesloopt, deze nesten zullen verdwijnen.

Ook zijn binnen en rondom het plangebied meerdere foeragerende huismussen aangetroffen.

4.2 Gierzwaluw

Tijdens geen van de drie waarnemingen, op 01 juni, 27 juni en 12 juli 2021, zijn gierzwaluwen aangetroffen boven het plangebied. Er zijn wel op alle drie avonden hoogvliegende gierzwaluwen waargenomen boven het dorp, maar op geen moment kwamen ze naar beneden in de buurt van het plangebied. Er zijn binnen het plangebied geen nestindicaties van gierzwaluw aanwezig.

4.3 Vleermuizen per soort

Er is in totaal een vleermuissoort vastgesteld, te weten de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Tijdens de voorjaaronderzoeken is uitsluitend foerageergedrag van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in het oostelijk deel van de manege. Er is op 7 juni 's avonds een uitvliegende gewone dwergvleermuis geconstateerd. Deze vloog vanuit de oostelijke schuur, richting de Klokkenlaan (zie figuur 7). Aan de straatkant, bij de woning en bij de westelijke schuur zijn verder geen foeragerende vleermuizen aangetroffen. Wel vlogen langs de Klokkenlaan regelmatig vleermuizen bij de bosrand langs. Hier is sprake van een vliegroute, er passeerden gewone dwergvleermuizen maar ook een enkele rosse vleermuis. Omdat deze duidelijk buiten het onderzoeksgebied vlogen, zijn deze verder niet meegenomen in de effectenanalyse.

Tijdens het ochtendbezoek op 8 juni 2021 zijn in eerste instantie het geheel geen vleermuizen gehoord. Er werd in het oostelijk deel van het woonhuis een invliegend exemplaar van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Tijdens het derde bezoek, op 8 juli 2021, was het hetzelfde beeld. In eerste instantie in het geheel geen vleermuizen, later op de avond, zo rond 23.00 uur ongeveer 10 minuten een gewone dwergvleermuis foeragerend in de buurt van de oostelijke schuur. Er werd geen uitvliegend exemplaar meer aangetroffen. Ook werd de bomerrij langs de Klokkenlaan deze avond gebruikt als vliegroute, door verscheidene gewone dwergvleermuizen en een enkele rosse vleermuis.

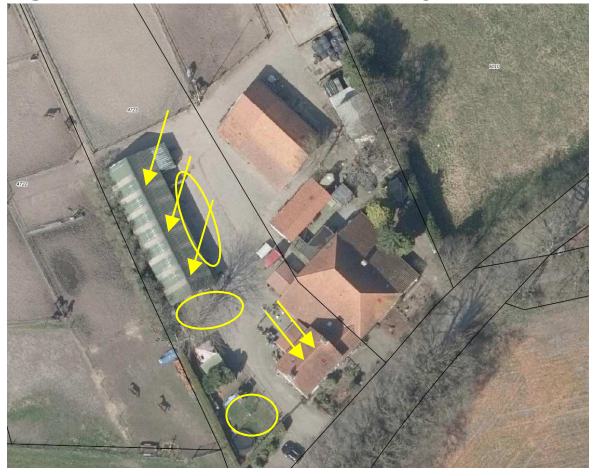
Figuur 3. Huismussen op de nok van de schuur

Figuur 4. Mussennest in de westelijke schuur

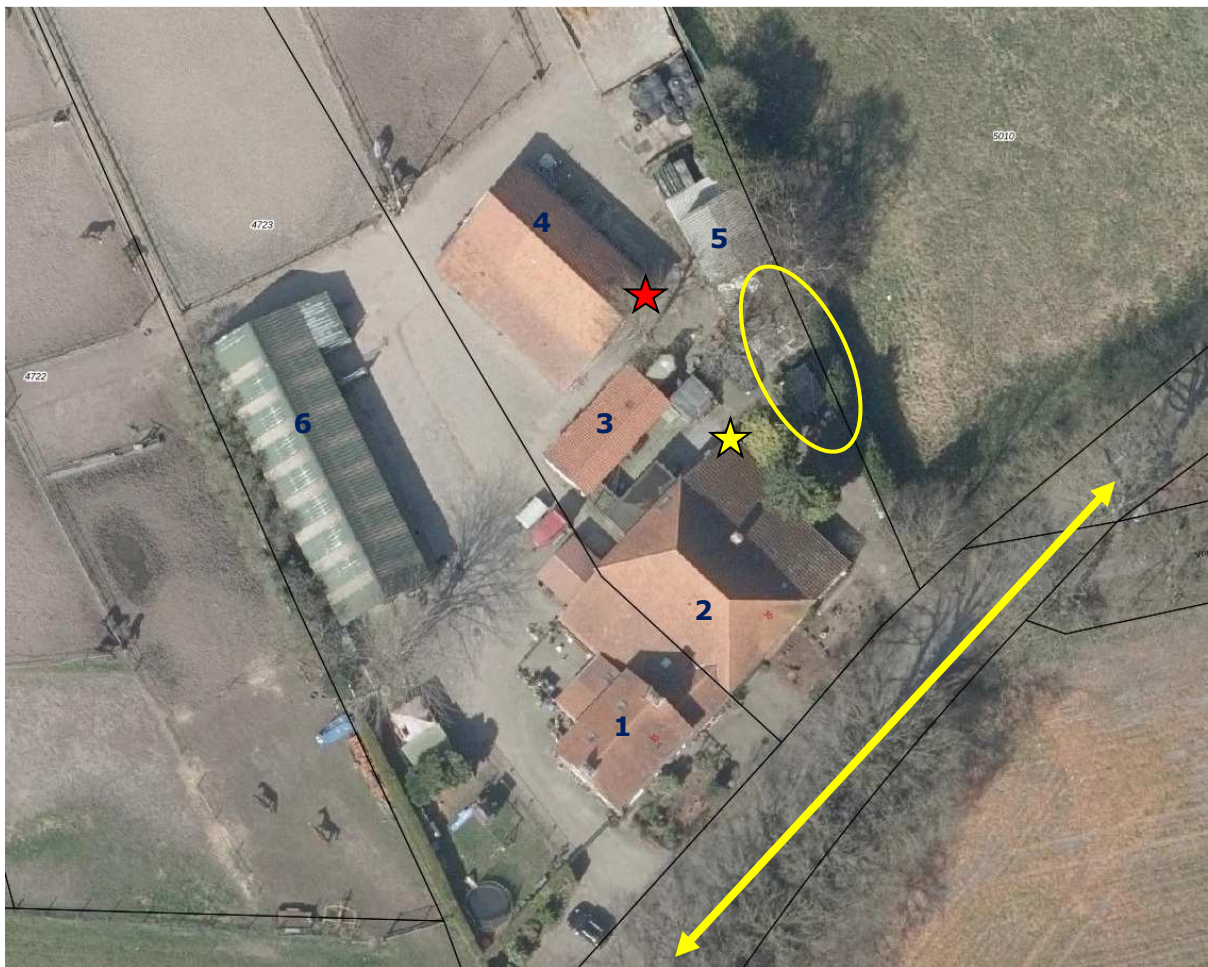
Figuur 5. Huismussen op de nok van het dak van het woonhuis

Figuur 6. De pijlen geven een aantal van de locaties aan waar huismusmannetjes zingend op de nok werden aangetroffen. De ovaal geven de voornaamste foerageergebieden voor huismus weer.

Tijdens het naseizoen was er eveneens relatief weinig vleermuisactiviteit op het terrein van de manege. Er werd op de eerste avond in de nazomer, op 1 september 2021, kortstondig gebaltst door een gewone dwergvleermuis in de buurt van de oostelijke schuur. Hij verbleef daar ongeveer 10 minuten, daarna verdween hij in de Klokkenlaan. Op 23 september werd er langer gebaltst in het oostelijk deel van het te onderzoeken gebied bij de manege. Er bleek een duidelijke binding met het noordoostelijk deel van het woonhuis (zie figuur 7), en er moet geconcludeerd worden dat in het oostelijk deel van het woonhuis een paarverblijf aanwezig is.

Figuur 7 geeft een beeld van de vleermuisactiviteit. In Tabel 2 zijn de waarnemingen van foeragerende en passerende vleermuizen per avond weergegeven.

Figuur 7. Waarnemingen van vleermuizen.

De gele ovaal geeft de plaats aan waar door een paar gewone dwergvleermuizen werd gevoera-geerd

De gele ster geeft aan waar werd gebaltst en waar een paarverblijf aanwezig is.

De rode ster geeft de plaats aan waar in het voor jaar een uitvliegend exemplaar van de gewone dwergvleermuis werd aangetroffen.

De gele pijl geeft de vliegroute weer langs de Klokkenlaan.

Tabel 2 Totaal nachtelijke waarnemingen in het veld van passerende en foeragerende vleermuizen in en om het plangebied

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	07-06-2021		08-06-2021		08-07-2021		01-09-2021		21-09-2021		Totaal waarnemingen
		Avond		Ochtend		Avond		Avond		Avond		
		Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	Foeragerend	Passerend	
Gewone dwerg-vleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	2	6	1	0	2	5	2	3	1	4	26
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	0	3	0	0	0	4	0	2	0	1	10

4.4 Vleermuizen per functie

Kraamverblijven en zomerverblijven

Er zijn in het voorjaar 2021 geen kraamkolonies aangetroffen. Er werd op geen enkel moment rond de te slopen bebouwing, maar ook niet bij de te behouden woongedeelten tijdens de nachtelijke waarnemingen in het voorjaar zwermgedrag waargenomen. Er was wel een uitvliegend exemplaar van de gewone dwergvleermuis, uitvliegend vanuit een te slopen schuur.

Foerageergebieden en vliegroutes

In het voor- en najaar werd steeds een of maximaal twee foeragerende vleermuizen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aangetroffen. In het voorjaar zijn er tijdens de ochtendronde geen, en tijdens de avondrondes maximaal een gewone dwergvleermuis per avond foeragerend aangetroffen. Er zijn in het voorjaar geen passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen het onderzoeksgebied, maar er zijn wel zeer regelmatig gewone dwergvleermuizen en rosse vleermuizen waargenomen langs de bomenrij aan de Klokkenlaan.

Paarverblijven en winterverblijven

Er is een paarverblijf vastgesteld in het noordoostelijk deel van de woning (zie figuur 7). Het is mogelijk dat dit paarverblijf eveneens als klein winterverblijf gebruikt wordt. Dit gebouw blijft staan, er verdwijnt geen paarverblijf door de ingreep.

Paarverblijfplaatsen kunnen in de te slopen bebouwing worden uitgesloten. Er zijn in de te slopen schuren geen paarverblijven aangetroffen.

Gezien de constructie van de te slopen schuren, is een massawinterverblijf dermate onwaarschijnlijk dat hij redelijkerwijze kan worden uitgesloten. Er werd op 1 september dan ook geen zwermgedrag waargenomen van de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving van de te slopen bebouwing. Er is met zekerheid geen massawinterverblijfplaats aanwezig. Er is ook geen indicatie voor kleine winterverblijven in de te slopen bebouwing, gezien het ontbreken van paarverblijven.

5. EFFECTENBEOORDELING

5.1 Huismussen

Tijdens de inventarisaties, op 12 april en 23 april zijn er minimaal 9 nest-indicatieve waarnemingen van huismus binnen de te slopen gebouwen geconstateerd. Er zijn eveneens negen nesten geteld in de meest westelijke schuur. Er gaan door de ingreep 9 huismusnesten verloren, en er gaat door het verdwijnen van een deel van het groen rustgebied of foerageergebied voor huismus verloren.

5.2 Gierzwaluw

Tijdens geen van de drie waarnemingen, op 01 juni, 27 juni en 12 juli 2021, zijn gierzwaluwen aangetroffen boven het plangebied. Er gaan door de ingreep gaan verblijfplaatsen van gierzwaluw verloren.

5.3 Vleermuizen

Kraamverblijven en zomerverblijven

Er is binnen het plangebied sprake van een zomerverblijf. Er is geen kraamplaats in de bebouwing of in het woonhuis. Er gaan in geen geval kraamplaatsen verloren door de ingreep. Er verdwijnt echter wel een zomerverblijfplaats.

Foerageergebieden en vliegroutes

De tuin en het groen aan de oostkant van het woonhuis wordt incidenteel door een paar vleermuizen gebruikt als foerageergebied, er is een paar keer een gewone dwergvleermuis foeragerend aangetroffen. Het gaat echter niet om essentieel foerageergebied, er is ruim voldoende foerageergebied aanwezig in de omgeving. Er gaat geen essentieel foerageergebied verloren.

De gebouwen binnen het plangebied worden niet gebruikt als essentiële vliegroute. Er gaat geen essentiële vliegroute verloren.

Paarverblijven en winterverblijven

Er is binnen het plangebied een paarverblijf en mogelijk een klein winterverblijf van vleermuizen aanwezig. Deze zit echter in een van de gebouwen die intact blijven. Er verdwijnen geen paarverblijven of winterverblijven van de gewone dwergvleermuis door de ingreep.

6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

6.1 Toetsing aan de wet

Er gaan geen vaste rust- of verblijfplaatsen van gierzwaluwen verloren. Er gaan eveneens geen foerageergebieden of vliegroutes verloren van vleermuizen.

De ingreep leidt niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft de gierzwaluw.

Door de ingreep gaan echter wel negen nesten van de huismus, en gaat een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren, en wordt mogelijk een paarverblijf (en mogelijk klein winterverblijf) van de gewone dwergvleermuis verstoord, als de schuren van de manege worden gesloopt en de bouwactiviteiten gaan plaatsvinden. Hierdoor is er risico op overtreding van de Wet natuurbescherming.

Hiervoor zullen tijdig (d.w.z. drie maanden binnen de actieve periode van vleermuizen) mitigerende maatregelen genomen moeten worden, en zullen minimaal 18 nieuwe verblijfplaatsen voor huismus gerealiseerd dienen te worden.

Deze maatregelen zullen verder beschreven moeten worden in een mitigatieplan en/of ecologisch werkprotocol. Het treffen van overige mitigerende maatregelen, zoals het voorkomen van verstoring tijdens de sloop en het treffen van permanente maatregelen in de toekomstige situatie, zal eveneens in het mitigatieplan en/of ecologisch werkprotocol moeten worden opgenomen.

Deze maatregelen zullen vervolgens moeten worden voorgesteld aan de Provincie Noord-Brabant en er dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis.

Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de aanwijzingen van het BIJ12 Kennisdocument huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12 Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017, en het vleermuisprotocol (2021) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging, kan worden gesteld dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd voor vleermuizen.

6.2 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methodes en inspanningen is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming voor wat betreft huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijk-

kerwijs van hem verwacht kan worden voor het vaststellen van vaste rust en verblijfplaatsen, zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute(s).

7. CONCLUSIES EN ADVIES

Huismus, gierzwaluw en vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van gierzwaluw aanwezig. Er zijn eveneens geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes van vleermuizen aanwezig.

Wel gaan er door de ingreep negen nesten van huismus verloren. En daarnaast gaat er een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis verloren en zal mogelijk een paarverblijf/klein winterverblijf van de gewone dwergvleermuis verstoord.

Hiervoor zijn passende maatregelen nodig, die beschreven dienen te worden in een activiteitenplan en/of ecologisch werkprotocol, en er dient een ontheffing voor de huismus en voor gewone dwergvleermuis aangevraagd te worden.

8. BRONNEN

- BIJ12, 2017 Kennisdocument Huismus *Parus domesticus*. Versie 1.0, juli 2017
- BIJ12, 2017 Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017
- BIJ12, 2017 Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Dietz C., A. Kiefer 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Algemene websites

- www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving en soortenstandaarden)
- www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen
- www.vleermuizenindestad.nl